

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

plochy určené primárně k deponování zeminy vytěžené z liniového výkopu kanalizace (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-03, polygon s body o souřadnicích 226:348, 236:356, 235:358 a 225:350). Na takto vzniklé ploše byla registrována mocnější kulturní vrstva s četným sídlištním materiálem staršího stupně lužické kultury a opodál též skupina značně orbou rozrušených žárových hrobů téhož stáří (obr. 12) – užívání této dosud neznámé žárové nekropole lze prozatím vymezit do úseku Reinecke B D až Reinecke Ha A1–A2.

Pavel Fojtík

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov), „Za humny“, Parz. Nr. 442/28, 442/30, 442/32, 442/34, 442/36, 442/38, 442/40, 442/42. Jüngere Bronzezeit (Lausitzer Kultur). Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. JAKTAŘ, OKR. OPAVA)

Ulice U Pevnůstky, parc. č. 2734/12. KLPP. Sídlíště. Záchraný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK: Y 499391.3, X 1086150.2.

Na konci července 2018 proběhla skrývka orniční vrstvy pro novostavbu rodinného domu manželů Kostkových v ulici U Pevnůstky v Jaktarži (místní část Opavy) v prostoru již známého polykulturního sídelního areálu situovaného na mírném jižním svahu v nadmořské výšce 272–276 m a zhruba 180 m od potoka Velká. Lokalita byla poprvé archeologicky zkoumána v dubnu roku 2011 Odborem archeologie Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě v souvislosti s výstavbou prvních dvou rodinných domů a jejich technického zázemí (Skalická 2012; 2013; Skalická, Zelenka 2012). Tehdy byly prozkoumány zejména hliníky a zásobní jámy náležející lengyelskému kulturnímu komplexu a kultuře lužických popelnicových polí a jedna kvadratická pec przeworské kultury.

V červenci 2018 byla započata příprava plochy a inženýrských sítí pro stavbu třetího rodinného domu položeného výše ve svahu (akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 71/18), tzn. severně nad již stojícími domky. Při skrývce orniční vrstvy byly narušeny čtyři pravěké jámy zahloubené do sprašového podloží (obj. 500–503). Prozkoumané sídlištní objekty, z nichž většinu můžeme označit jako zásobní síla, poskytly velké množství zejména keramického materiálu.

Další archeologické objekty byly odkryty v místě inženýrských sítí (voda, kanalizace) umístěných do

příjezdové cesty. Zde byly pravěké objekty zkoumány pouze v šíři plánovaného liniového výkopu (0,8 m), ale až na bázi archeologických uložení. Zachyceno bylo soujámí tvořené několika vzájemně se porušujícími jámami (obj. 504, 505, 507, 508, 509), interpretované jako hliník. Dále se v trase inženýrských sítí nacházelo několik menších sídlištních jam s. j. 506, 510–512 bez přesnějšího určení funkce. Z výplní prozkoumaných jam pochází především keramika kultury lužických popelnicových polí.

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

Skalická, P. 2012: Opava – Jaktarž (k. ú. Jaktarž, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 53(1), 151, 169–170.

Skalická, P. 2013: *Opava – Jaktarž, RD p. Přecechtěla*. Rkp. nálezo- vé zprávy, číslo akce 43/11. Uloženo: archiv Archeologického oddělení Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě.

Skalická, P., Zelenka, T. 2012: *Opava – Jaktarž, RD Braunšovi*. Rkp. nálezo- vé zprávy, číslo akce 01/11. Uloženo: archiv Archeologického oddělení Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě.

Resumé

Opava (Kat. Jaktarž, Bez. Opava), U Pevnůstky Str. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. VÁVROVICE, OKR. OPAVA)

Ulice Novosvětská, parc. č. 538/6, 538/9. KLPP. Žárové pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK: X 1082980.77, Y 499748.73.

V roce 2018 proběhla v obci Vávrovice druhá etapa záchraného archeologického výzkumu (akce odboru archeologie Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 83/17) na parcele s novostavbou domu pana Stoniše, zkoumané již v roce 2017 (Tichá Krasnokutská 2018). Místo stavby se nachází v místech polykulturní lokality situované na severozápadním okraji obce, na úpatí tzv. Hrabalova kopce v nadmořské výšce 264 m nad inundací řeky Opavy, která je vzdálena cca 150 m SV směrem.

V průběhu roku 2018 byly okolo novostavby za účasti pracovníků Národního památkového ústavu

v Ostravě řešeny inženýrské sítě (retenční nádrž, čistička odpadních vod, elektro přípojka, drenáže okolo domu apod.). Většina úzkých liniových výkopů (šířka cca 0,5 m) a čtyř pravoúhlých sond (rozměry kolem 1,8 × 1,8 až 2,6 × 2,7 m) byla provedena ručně, což umožnilo odkrývat uložení a zahloubené objekty v přirozeném sledu od nejmladších situací a až na povrch podloží, které je zde tvořeno spraší. K 26 žárovým hrobům objeveným v roce 2017 (s. j. 800–825) přibýlo 8 z letošního roku (s. j. 826–833). V takřka neznatelné hrobové jámě se nacházela vždy jedna nádoba – popelnice (většinou okřín či amfora), překrytá dnem nahoru obrácenou nádobou (mísou). Popelnice s pozůstatky zemřelého byly chudé, pouze v jedné (s. j. 826, obr. 13) byla nalezena nepoškozená bronzová jehlice s postranním ouškem. Poprvé byl ve Vávrovicích nalezen tento typ staroluzické jehlice (Říhovský 1979) v roce 1959 nedaleko v zahradě pana Vavrly v jednom ze zkoumaných hrobů (Král 1959; 1960; Král, Stloukal 1960, 70, obr. 11; Wiegandová 1974, 45, tab. II: 9). Vedle žárových hrobů náležejících lužickým popelnicovým polím se na lokalitě nacházejí i mladší nálezoové situace, které datujeme do doby římské (viz oddíl Doba římská a doba stěhování národů v tomto čísle).

Po ukončení veškerých terénních prací budou nálezoové situace a materiál vyhodnoceny v rámci nálezoové zprávy.

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

Král, J. 1959: *Vávrovice – Vavrlova zahrada*. Rkp. nálezoové zprávy M-TX-197501001 [cit. 2019-03-26]. Uloženo: Archiv nálezoových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <http://digiarchiv.amapa.cz/id/M-TX-197501001>.

Král, J. 1960: *Vávrovice. Přehled výzkumů 1959*, 178–181.

Král, J., Stloukal, M. 1960: Žárový hrob č. 5 z Vávrovic, okres Opava. *Časopis Slezského muzea IX*, série B, 69–73, obr. 11–13.

Říhovský, J. 1979: *Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet (von der mittleren Bronze bis zur älteren Eisenzeit)*. Prähistorische Bronzefunde XIII, 5. München: Beck.

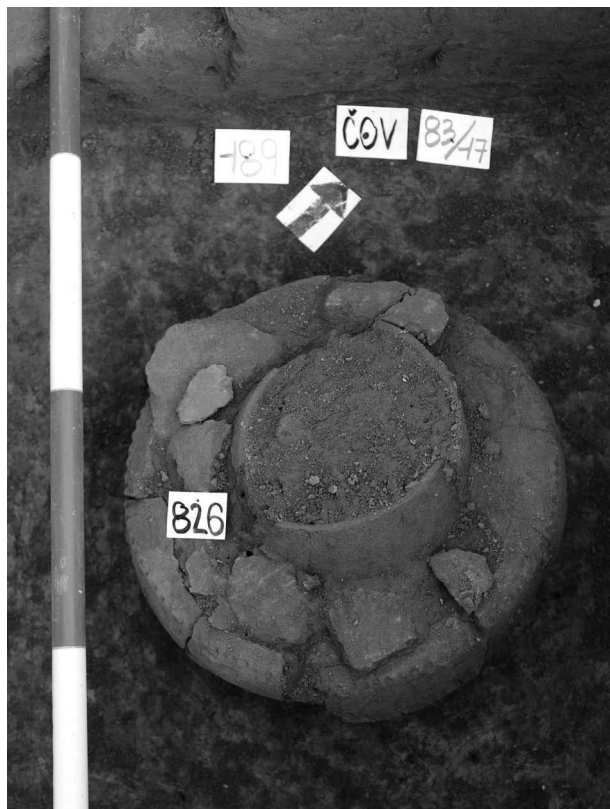
Tichá Krasnokutská, T. 2018: Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava). *Přehled výzkumů 59(1)*, 171–172, 209–210.

Wiegandová, L. 1974: Nálezy z Vávrovic v rámci problematiky předlužického horizontu. In: L. Wie-

gandová (ed.): *Archeologický sborník*. Ostrava: Ostravské muzeum, 43–53, tab. I, II.

Resumé

Vávrovice (Kat. Vávrovice, Bez. Opava), Novosvětská Str., Parz. Nr. 538/6, 538/9. Lausitzer Urnenfelder-kultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Obr. 13. Vávrovice. Žárový hrob s. j. 826.

Abb. 13. Vávrovice. Brandgrab Nr. 826.

OSTROVAČICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Podsedky“. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících červnu až říjnu provedl Archeologický ústav Moravského zemského muzea záchranný výzkum při výstavbě nové haly na okraji městyse Ostrovačice. Celkem se podařilo prozkoumat devět sídlištních objektů, z nichž sedm lze rámcově zařadit do pravěku. Dvě jámy je možné na základě keramického materiálu blíže datovat do doby bronzové.

Zdeněk Hájek, Katarína Čerňavová